

Експортна стратегія: головні бар'єри та шляхи їх подолання

Учасники СУП взяли участь в обговоренні в рамках дискусії «Прибрати бар'єри на шляху українського експортера». Захід було організовано в рамках програми USAID «Лідерство в економічному врядуванні». Серед присутніх були керівництво та експерти Програми, заступник бізнес-омбудсмена України, народні депутати, представники бізнес-об'єднань.

В ході заходу учасники окреслили ряд головних перепон, що заважають розвитку вітчизняного експорту. Серед них:

- надмірно жорстка система валютного контролю;
- неврегульованість порядку застосування санкцій за порушення законодавства;
- невпорядковані процедури ліцензування;
- невикористані жорсткі вимоги щодо укладання і виконання ЗЕД-договорів (контрактів);
- недоцільні технічні бар'єри щодо продукції тваринного, рослинного походження.

Ще один доволі значний бар'єр - низький рівень інформування підприємців про можливості практичної реалізації експортного потенціалу. Виходячи з розглянутих в ході заходу кейсів, необізнаність суб'єктів господарювання в питаннях організації ЗЕД та відсутність практичного досвіду у більшості консультантів, що сьогодні намагаються навчати вітчизняних підприємців – це не меншою мірою сповільнює темпи росту експорту, аніж інші перелічені фактори.

Долати бар'єри на шляху експорту необхідно спільними зусиллями держави та бізнесу. Присутні на заході представники влади підтвердили готовність розглядати у першочерговому порядку необхідні експортерам нормативні акти в рамках затвердженої нещодавно Експортної стратегії - 2020.

Бізнес озвучив свої пропозиції, як необхідно розвивати експорт.

Спрощення порядку укладання і виконання договорів (контрактів):

- спрощення вимог щодо форми ЗЕД-договорів;
- можливість укладання договорів у простій письмовій формі на підставі обміну офертою та акцептом;
- звільнення вітчизняного підприємця від санкцій за недотримання строків розрахунків, якщо це відбулось внаслідок порушення умов договору зі сторони нерезидента;
- дозвіл на укладення окремих видів ЗЕД-договорів без додаткової державної реєстрації.

Лібералізація системи валютного контролю:

- передбачуваний і прозорий порядок зміни строків розрахунків та встановлення вимог щодо продажу валютної виручки;
- скасування обов'язкового продажу валютної виручки або, принаймні, встановлення вимоги щодо продажу не більше 50% виручки у валюті та встановлення мінімальної суми надходжень, що не підлягає продажу на рівні 100 тис. долл.;
- скасування поширення граничних строків розрахунків при експорті робіт і майнових прав;
- спрощення порядку продовження строків розрахунків відповідно до господарських потреб.

Упорядкування процедур ліцензування:

- створення можливості для подачі документів та одержання ліцензій у електронній формі;
- скасування індивідуального режиму ліцензування як виду санкцій;
- оптимізація процедури і зменшення обсягу документів для одержання ліцензій;
- встановлення вичерпного переліку випадків, коли може бути відмовлено у видачі ліцензії.

Прозорий механізм застосування спеціальних санкцій МЕРТ до експортерів:

- обмеження сфери застосування санкції у вигляді тимчасового зупинення ЗЕД;
- врегулювання процедури ініціювання, застосування, оскарження, перегляду і скасування (призупинення дії) санкцій;
- запровадження процедури офіційного попередження з наданням можливості усунувати порушення без санкцій;
- прозорий механізм документального встановлення/підтвердження фактів порушень.

Усунення перешкод при експорті продукції тваринного чи рослинного походження:

- скасування дублюючих реєстрів експортерів відповідної продукції;
- усунення підстав для додаткової реєстрації експортерів;
- надання приватним лабораторіям права видавати ветеринарні свідоцтва для експорту продукції;
- включення відповідних відомостей про експортерів продукції до переліку даних, що відображаються у ЄДР.

Законопроекти, що необхідно прийняти на основі зазначеної стратегії та які мають сприяти вирішенню проблемних експортних питань та у сфері ЗЕД загалом:

- щодо усунення бар'єрів при здійсненні експорту товарів
- щодо лібералізації валютного контролю
- щодо лібералізації регулювань у сфері ЗЕД

СУП вітає ініціативи, що сприятимуть розвитку вітчизняного експорту. Ми й надалі братимемо активну участь у розробці необхідних нормативних актів та вже готуємо декілька проектів, спрямованих на підвищення рівня обізнаності підприємців у питаннях ЗЕД.